

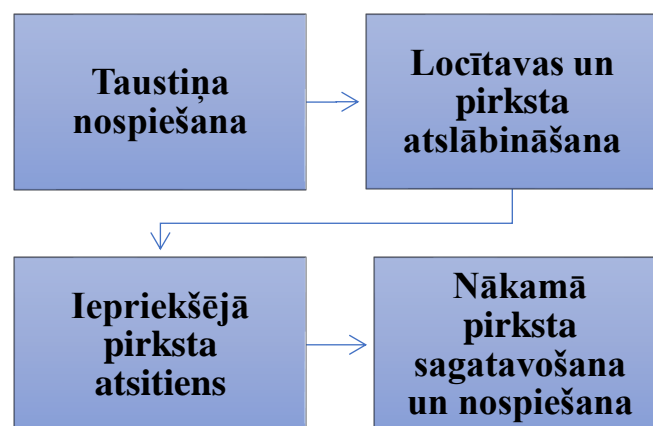
Metodiskais darbs

Pirkstu veiklības attīstīšanas secīgums Akordeona spēles klasē, izmantojot dažādu tehnikas veidu vingrinājumus

Akordeona spēles mācību procesa laikā mūzikas skolas pedagogam ir vairāki uzdevumi, kas ietver sevī audzināšanas un muzikāli-mākslinieciskus aspektus, kā arī audzēkņu tehnisko iemaņu attīstīšanu. Akordeona spēles tehnika ir prasmju, spēju un paņēmieni kombinācija, ar kuras palīdzību tiek sasniegts izteismīgs māksliniecisks skanējums. Veiksmīgas tehnikas attīstīšanas priekšnosacījumi ir: skanējuma uzdevuma skaidra apzināšana, muskulatūras un kustību brīvības sasniegšana, roku kustību koordinācijas attīstīšana, secīga un sistemātiska dažādu spēles un tehnikas veidu apgūšana.

Pirkstu veiklība ir viens no galvenajiem akordeonista tehniskās sagatavotības līmeņa rādītājiem. Pirkstu veiklības attīstīšana sākas jau pirmā mācību gada sākumā, izmantojot vienkāršus vingrinājumus, kuri pakāpeniski kļūst sarežģītāki un pilnveidojas līdz ar audzēkņa tehnisko un fizisko izaugsmi visu studiju gadu garumā.

Lai sasniegtu kvalitāti pirkstu veiklības attīstīšanā, nepieciešams kontrolēt locītavas un pirkstu mijiedarbību, jo tas ir vienots mehānisms. Pirkstu veiklība tieši saistīta ar atskaņotājmākslinieka racionālām spēles kustībām, kur galvenais moments šajā jautājumā ir aktīvo pirkstu darbība ar minimālo enerģijas patēriņu. Pirkstu darbības galvenie principi ir šādi (skat. 1. piemēru).

1. piemērs. *Pirkstu darbības galvenie principi*

Pirkstu veiklības attīstība lielā mērā atkarīga no audzēkņa dotībām un spējām. Pareizi organizējot un sistematizējot savu darbu, audzēkņi var sasniegt augstu tehnisko meistarību, izmantojot dažāda veida instruktīvo materiālu: gammas, arpedžijas, akordus, etīdes un vingrinājumus.

Tieši vingrinājumus uzskata par vienu no galvenajiem līdzekļiem akordeonista spēles aparāta attīstības veidošanā un pilnveidošanā, kā arī pirkstu veiklības uzlabošanā. Strādājot ar vingrinājumiem, ir ļoti svarīgi, lai audzēknis skaidri saprastu vingrinājumu mērķi un ieguvumus, ko tie var dot, lai pēc iespējas vairāk koncentrētos vajadzīgajam uzdevumam un sekotu līdzī spēles kvalitātei. Katrs atskaņotājmākslinieks var izvēlēties sev vispiemērotāko instruktīvo materiālu, kas palīdz attīstīt skaņas elastību, ritma izjūtu un tempa paātrināšanas iespējas.

Darboties ar vingrinājumiem ieteicams jau pirmajos instrumenta apguves mēnešos, kad audzēknim nostiprināts rokas, locītavas un pirkstu stāvoklis. Iesācējiem ir ļoti noderīgi vingrinājumi, kuru diapazons ir piecu pirkstu pozīcija, svarīgi sākt darbu pie tiem laikā, kad audzēknis jau apguvis un izprot dažādu štrihu veidus un to atšķirību. Vingrinājumu spēlēšanas galvenie uzdevumi ir koncentrēšanās uz skaņas kvalitāti, pirkstu spēka izlīdzināšana, kā arī vingrinājumu daudzkārtējā atkārtošana. Spēlējot vingrinājumus ir jāievēro sekojošos nosacījumus: stingras pulsācijas un ritma ievērošana, spēles aparāta brīvība, plēšu vadīšanas un to virziena maiņas precizitāte.

Akordeona spēles visizplatītākie pirkstu veiklību attīstošie vingrinājumi ir šādi:

- Vingrinājumi labās rokas pirkstu artikulācijas attīstīšanai;
- Vingrinājumi rokas pozīciju pārvietošanai (pirkstu pārlikšana, pirkstu salikuma maiņa);
- Spēlēšana abām rokām, izmantojot dažādus spēles paņēmienus (*legato*, *non legato*, *staccato*);
- Vingrinājumi sīkās motorikas attīstīšanai dažādos spēles veidos (*legato*, *non legato*, *staccato*);
- Intervālu spēle;
- Akordu spēle;
- Lēcienveida elementu spēles attīstošie vingrinājumi;
- Repetīcijas paņēmiena apgūšanas vingrinājumi;

- Mažora/minora gammu un hromatiskās gammas elementu spēles apgūšanas vingrinājumi;

Šajā metodiskajā darbā piedāvāts pirkstu veiklību attīstošo vingrinājumu komplekss akordeona spēles 1.- 6. klašu audzēkņiem. Katrai klasei ir izstrādāts uz dažādiem spēles veidiem un tehniskajiem elementiem balstīts vingrinājumu klāsts.

Detalizēti apskatīsim *Vingrinājumu kompleksu 1.- 6 klases audzēkņiem:*

- 1. klasē ieteicams apgūt un attīstīt labās rokas piecu pirkstu pozīciju, kur galvenais ir blakus esošo skaņu secīgs savienojums. Šie vingrinājumi palīdz attīstīt pirkstu pozīciju, aplikatūras pamatiemaņas, klaviatūras izjūtu un katra pirksta neatkarību spēlēšanas laikā;
- 2. un 3. klasē, tāpat kā iepriekš, vingrinājumu pamatā ir blakus esošo skaņu secīgs savienojums, klāt pievienojot štrihu un ritma variantus.
- Vingrinājumi palīdz apgūt tercū intervālu spēli, pirkstu pārlikšanas un to salikuma maiņu, kā arī attīsta prasmi orientēties dažādās oktāvās;
- 4. klasē vingrinājumu klāsts kļūst arvien sarežģītāks, audzēkņiem tiek piedāvāts apgūt repetīcijas, trioļu, intervālu un akordu spēles tehnikas;
- 5. klasē vingrinājumu saturā parādās oktāvu spēles tehnika, dubultnotis, vingrinājumi ar polifonijas (daudz balsības) elementiem, kā arī rokas pozīcijas pārvietošanas vingrinājumi;
- 6. klasē vingrinājumi balstās uz gammveida augšupejošiem un lejupejošiem elementiem, kuros galvenais uzdevums ir iemācīties orientēties dažādās tonalitātēs un ievērot aplikatūras izmantošanas un pirkstu pārlikšanas precizitāti. Tāpat vingrinājumos tiek veltīta uzmanība akordu, intervālu un arpedžiju tehnikas elementu apgūšanai.

Vingrinājumu komplekss 1. - 6. klases audzēkņiem

1. klase

1 *1 2 3 4 5 4 3 2*

2 *5 4 3 2 1 2 3 4*

3 *1 2 4 3 5 4 2 3*

4 *5 4 2 3 1 2 4 3*

5 *1 3 2 4 3 5 4 2*

6 *5 3 4 2 3 1 2 4*

7 *1 4 2 5 3 2 4 3*

8 *5 2 4 1 3 4 2 3*

9 *1 5 4 3 4 2 3*

10 *5 1 2 1 3 2 4 3*

11 *2 1 2 1 3 2 3 2 4 3 4 3 5 4 5 4 3 4 3 4 2 3 2 3 1*

12 *4 5 4 5 3 4 3 4 2 3 2 3 1 2 1 3 2 3 2 4 3 4 3 5*

2. klase

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Detailed description: This page contains ten numbered musical exercises for piano, labeled '2. klase'. Each exercise is written on a single staff in treble clef with a 4/4 time signature. The exercises consist of rhythmic patterns of eighth and sixteenth notes, often grouped with slurs. Exercises 3 through 10 include repeat signs at the beginning and end of the main melodic lines. The exercises progress from simple eighth-note patterns to more complex sixteenth-note runs.

2

11 *1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2* *1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2* *1 2 1 2* *1 2 1 2 1 2 1 2*

12 *1 2 3 1 3 2 1 3 1 2 3 1 3 2 1 3 1* *1 2 3 1 3 2 1 3 1* *1 2 3 1 3 2 1 3 1*

13 *1 2 3 1 3 2 1 3 1* *1 2 3 1 3 2 1 3 1* *1 2 3 1 3 2 1 3 1* *1 2 3 1 3 2 1 3 1*

14 *3 2 1 3 1 2 3 1 3* *3 2 1 3 1 2 3 1 3* *3 2 1 3 1 2 3 1 3* *3 2 1 3 1 2 3 1 3*

14 *1 2 3 4 1 4 3 2 1 2 3 4 1 4 3 2 1 2 3 4 1 4 3 2*

15 *1 4 1 4 1 2 3 4 1 4 1 4 1 4 3 2*

16 *1 2 3 4 1 4 3 2 1 2 3 4 1 4 3 2 1 2 3 4 1 4 3 2 1 2 3 4 1 4 3 2 1 2 3 4 1 4 3 2 1 2 3 4 1 4 3 2*

4 3 2 1 4 1 2 3 4 3 2 1 4 1 2 3 4 3 2 1 4 1 2 3 4 3 2 1 4 1 2 3 4 3 2 1 4 1 2 3 4 3 2 1 4 1 2 3 4 3 2 1 4 1 2 3

3. klase

The musical score consists of six systems of piano exercises, each in a single treble clef staff. The first system is in 4/4 time and contains four measures of eighth-note patterns with fingerings 1-2-3-4-5-4-3-2-1 and 1-2-3-4-5-4-3-2-1. The second system is also in 4/4 time and contains four measures of eighth-note patterns with fingerings 1-2-3-4-5-4-3-2-1 and 1-2-3-4-5-4-3-2-1. The third system is in 4/4 time and contains four measures of eighth-note patterns with fingerings 5-4-3-2-1 and 5-4-3-2-1. The fourth system is in 4/4 time and contains four measures of eighth-note patterns with fingerings 5-4-3-2-1 and 5-4-3-2-1. The fifth system is in 4/4 time and contains four measures of eighth-note patterns with fingerings 1-3-1-3-1-3-1-3 and 1-3-1-3-1-3-1-3. The sixth system is in 2/4 time and contains four measures of eighth-note patterns with fingerings 5-3-5-3 and 5-3-5-3.

2

4. klase

1

2

3

4

5

6

7

8

9

5. klase

1

2

3

4

5

6

7

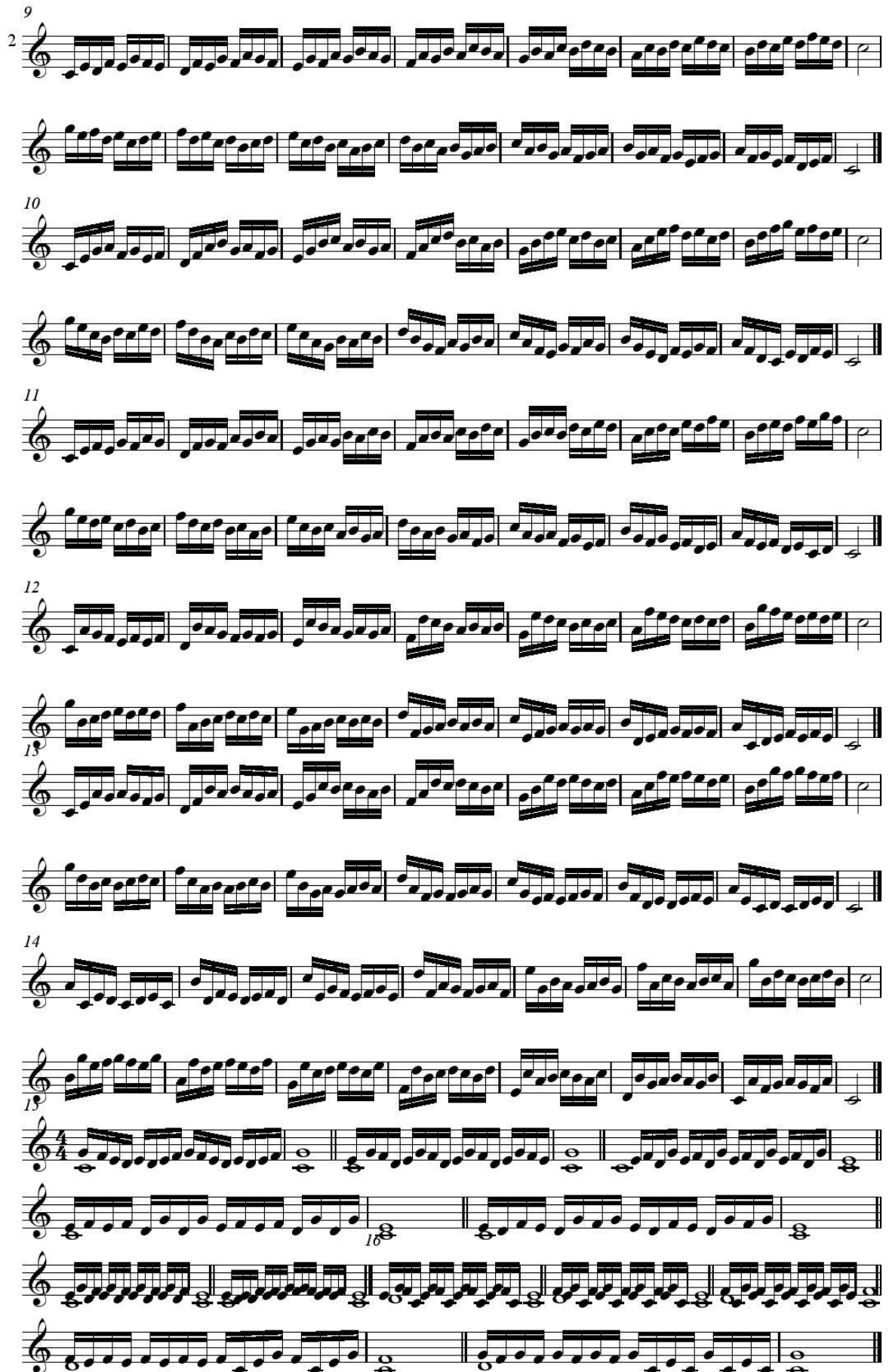

8

Detailed description: The image displays eight numbered musical exercises for guitar, arranged vertically. Each exercise is written on a single staff in treble clef. Exercise 1 is in 4/4 time and consists of continuous eighth-note patterns. Exercise 2 is in 7/8 time and features a mix of eighth and quarter notes with various fingerings (1-4) and slurs. Exercise 3 is in 2/4 time and consists of continuous eighth-note patterns. Exercises 4 through 8 are all in 2/4 time and consist of continuous eighth-note patterns with varying rhythmic groupings and slurs. Each exercise concludes with a double bar line and a fermata over the final note.

9

2

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

This image shows a page of musical notation for Anna Grebeža, starting at measure 17 and ending at measure 23. The score is written in a single system with ten staves. Each staff begins with a treble clef and a common time signature (C). The music consists of a continuous sequence of eighth notes, with some measures containing rests. The notation is clean and professional, typical of a published musical score.

6. klase

1

2

2

3

4

5

Detailed description of the musical score: The score consists of three exercises, each with two staves. Exercise 3 (measures 1-12) features a sequence of eighth-note patterns with various fingering numbers (1-5) and accidentals (sharps and naturals). Exercise 4 (measures 1-8) continues with similar eighth-note patterns, including some with flats and naturals. Exercise 5 (measures 1-12) introduces triplets and sixteenth-note patterns, with some measures containing rests. The notation includes treble clefs, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature.